

МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Драбчук Т.І.

Стійкий соціально орієнтований розвиток регіонів багато в чому визначається розвитком сільських територій, що забезпечують продовольчу безпеку, підвищення конкурентоспроможності сільської економіки і добробут населення. Сільські території мають потужний природний, демографічний, економічний і історико-культурний потенціал, який при повнішому, раціональному і ефективному використанні може забезпечити стійкий багатогалузевий розвиток, повну зайнятість, високий рівень і якість життя сільського населення.

Створення умов для стійкого розвитку сільських територій є однією з найважливіших стратегічних цілей державної політики, досягнення якої дозволить забезпечити продовольчу безпеку, підвищити конкурентоспроможність української економіки і добробут громадян.

Сільські території доцільно розділити на два типи господарства:

- зони масового виробництва (конкурентоспроможні агропромислові холдинги);
- території традиційного господарювання, де не складається конкурентоспроможна економіка і звідки населення (в першу чергу, молодь) виїжджає в місто.

Велика частина сільських територій країни відноситься до другого типу господарства. Незважаючи на витрати з боку держави на підтримку життєдіяльності села, кількість населених місць і чисельність сільських жителів скорочується.

У такій ситуації доцільно розглянути можливість переходу до нового конкурентоспроможного способу життя на сільській території з сучасною економікою та інфраструктурою. Це повинно бути локальним варіантом економіки, що розвивається за рахунок створення продуктів із все більш високим рівнем доданої вартості. Для її формування необхідно задіяти всі наявні можливості модернізації та інноваційного розвитку для сільських територій.

До таких можливостей слід віднести:

- використання "малих" (малогабаритних) технологій, які дозволяють створювати виробництва, здатні конкурувати на своєму ринку з масовою (імпортною) продукцією;
- розвиток на селі несільськогосподарських видів діяльності, ринку послуг, які можуть задіяти кадрові ресурси, для яких немає місця в аграрному секторі (або в секторі переробки аграрної продукції);
- укріплення лісової галузі з виробництвом супутніх матеріалів, у тому числі з розробкою нових видів товарів на деревній основі;
- збір, заготовка та переробка лікарських рослин, що має явний потенціал для виходу на споживчий ринок;
- розвиток рибоводства;
- формування інфраструктури та послуг у сфері сільського (так званого "екологічного") туризму, в тому числі визначення інноваційних туристичних продуктів.

Все це може бути успішно поєднано з привнесенням на сільські території маркетингових технологій, розвитком онлайн-видів бізнесу, а також з розвитком більш традиційних форм малого господарювання на селі - фермерства, особистих підсобних господарств.

Значимість інноваційного розвитку сільських територій така, що це питання має бути розглянуто масштабно. Необхідно створювати регіональні центри інноваційного розвитку, агентства сільського територіального розвитку, сільські бізнес-інкубатори; забезпечити пріоритетний розгляд питань технологічного розвитку сільського господарства і місцевого виробництва на селі, в тому числі і впровадження технологій, які працюють на поновлюваних ресурсах.

Таким чином, для процесу інноваційного розвитку сільських територій України оптимальним має стати ефективне поєднання виробничого й невиробничого потенціалів сільського господарства з метою забезпечення привабливості сільських територій для інвестицій, проживання та праці.